

คนพึงธรรม

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์เช้า วันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๔

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ดูของทุกอย่างมันเกิดขึ้นจากคน คนเป็นคนสร้างทุกอย่างเลยนะ แล้วคนคุณงามความดี พลังงานของเรา เราใช้กันสุรุ่ยสุร่ายไป พลังงานของใจนะ ความคิดของคน แล้วความคิด การกระทำของคนมันออกไป มันใช้เราคิดว่าเป็นประโยชน์ ทุกคนคิดว่าเป็นประโยชน์กับตัวเอง ทั้งหมดเลย

ความคิดออกไป เห็นใหม่ มันคิดออกไปนี้พลังงานถึงได้มาก ดูวัตถุสิ่งต่างๆ วิทยาศาสตร์ต่างๆ คนเป็นผู้สร้าง คนเป็นผู้สร้างนะ แล้วพลังงานมันยังเหลือใช้อีก ดูอย่างทางยุโรป พวกการกีฬาเขาเป็นธุรกิจเลยนะ การกีฬาเขาเอาพลังงานของคน ดึงพลังงานของคนไปใช้ไป ถ้าพลังงานของคนมันได้ไปใช้ มันอัดอยู่ในคนๆ นั้น

แต่ของเราไม่คิดอย่างนั้น ในทางตะวันออกเรามันไม่มีเรื่องอย่างนั้น ในทางตะวันออกนี้ ถ้าเรื่องของศาสนา ให้ศาสนานี้มาควบคุมใจของเราละ ควบคุม เห็นใหม่ ให้พลังงานนี้ใช้ไปในทางของศาสนา ให้พลังงานนี้ควบคุมของใจ ใจที่มันบังคับไม่ได้ มันพยายามดิ้นรนไปประสาของมันเอง ถ้าไปทางโลก ถ้าคนๆ นั้นมีบุญกุศล

ถ้าคนเขื่อนะ คนเชื่อกันว่าเราเกิดมาในครอบครัวอันสมบูรณ์ เห็นใหม่ ครอบครัวพ่อแม่ เป็นสัมมาทิฐีก่อน ครอบครัวไม่เป็นครอบครัวอันสมบูรณ์นะ ครอบครัวที่เป็นสมบูรณ์ในครั้งพุทธกาลที่ว่าร้ายมากแต่เป็นมิจฉาทิฐิ คือว่าไม่สนใจในเรื่องของศาสนา นางวิสาขาได้ไปเป็นสะใภ้บ้านนั้น แล้วพระมาบิณฑบาต พ่อเขากินอาหารอยู่เขานิมนต์พระไปข้างหน้าก่อนไง บอก

“นิมนต์ไปข้างหน้าก่อนเถอะ พ่อกำลังกินของเก่าอยู่”

อู๋... พ่อเขาโกรธมากนะ เพราะกินในสมัยโบราณนี้เขาประณีตมาก กินของเก่าอยู่เขาเรียกกินของเก่า กินอะไร?

แต่เวลาเขาสอบสวนกัน พอมีปัญหาขึ้นมาเขาสอบสวนกัน นางวิสาขาทอกไม่ได้พูดอย่างนั้น คำว่า “กินของเก่า” หมายถึงกินบุญเก่า เขาเกิดมาในครอบครัวอันสมบูรณ์มาก เขาเป็นลูกของมหาเศรษฐี เป็นเศรษฐีของเมืองนั้น เห็นไหม มันต้องมีบุญกุศลมา มันถึงมาเกิดในสภาพแบบนั้น เขาต้องเกิดสภาพแบบนั้นมา เขาถึงมีบุญกุศลของเขา

เราเกิดมา คนเกิดมา ถ้าเกิดมาอย่างนี้แล้วไม่เชื่อในศาสนา เขาก็เกิดมาเพราะบุญของเขานั้นแหละ แต่เขาไม่เชื่อของเขาเองว่าบุญพาเขาเกิดในสภาพแบบนั้น แต่คนทุกข์คนยากพวกเรานี้มันต้องใช้ทำงานตลอดเวลา แล้วนี่หรือบุญพาเกิด?

เรามองข้ามกันไปไง มนุษย์มองข้ามตัวเองกันไป ทุกอย่างเลยว่่าสิ่งที่ว่าเอามนุษย์ให้อยู่ในความเป็นต่ำ คนนี้ให้ค่าต่ำ แต่ให้วัตถุสิ่งของข้างกายเรามีค่ามากกว่าเรา อวดกันคุณค่ากัน ของที่มีคุณค่านั้นเอามาอวดกันว่าตัวเองมีที่พึ่งที่อาศัยไง อวดกันตรงนั้นนะ ให้คุณค่าของอันนี้ต่ำลง มนุษย์นี้มีคุณค่าของเครื่องยนต์กลไกไง มนุษย์นี้เป็นจี้ข้า เป็นผู้ใช้เครื่องยนต์กลไก ถ้าคนนั้นฉลาดขึ้นมา เครื่องยนต์กลไกนั้นจะเป็นประโยชน์กับคนๆ นั้น ถ้าคนเราเป็นจี้ข้าของมันนะ ให้มันพาไ้ชนะ วิ่งเต้้นนะ

สมัยนี้ธุรกิจ สมัยของการพาณิชย์ เห็นไหม คนเรานี้ต้องทันกับเวลา ให้เวลานี้ไ้สหัวไปตลอดเวลาเลย ผลักหัวไ้สบังคับใช้งานไปนะ เราก้ไ้สไปกับมัน ถ้าเราทำงานในเหตุการณ์นั้น เราประกอบธุรกิจ มันต้องเป็นแบบนั้น ขณะที่ประกอบธุรกิจ พ้นจากธุรกิจมา พ้นจากเวลาของการทำงานมา เราต้องทำใจของเราให้สบายได้สิ ทำใจของเราให้ปลอดโปร่งได้ ทำใจของเราให้มีที่พึ่งได้

คนมีศาสนา มันมีหลักตรงนี้ไ้ไง หลักของศาสนาเป็นที่พึ่งของใจ ถ้าใจมีหลักศาสนา คนนั้นไม่มีว่่าเหว่ คนเรานี้ว่่าเหว่มาก อยู่ในคนเดียว ความคิดของเรามันจะไม่มีที่พึ่งที่อาศัยเลย ว่่าเหว่มาก อยู่ในครอบครัว เป็นคู่สามีภรรยา กันก็มีที่พึ่งอาศัยกัน เป็นพ่อเป็นแม่กัน เป็นบุตรกันเป็นธิดา กันก็มีพึ่งพาอาศัยกัน มันอบอุ่นอย่างนั้นเวลามันอบอุ่น

แต่ความจริงแล้วพออยู่เฉยๆ ทุกคนเลยอยู่ในบ้านให้เขานอนหลับให้หมดเลย เรานั่งอยู่คนเดียว เราว่่าเหว่ไหม? เราก้ต้องว่่าเหว่ เห็นไหม นี่ใจไม่มีที่พึ่ง ใจว่่าเหว่คือใจที่ไม่มีหลักศาสนา ใจไม่มีหลักศาสนาเป็นที่พึ่งของใจ ใจนี้ไม่มีเพื่อนใจ ไม่มีที่พึ่งอาศัย มันถึงว่่าเหว่ ถ้ามีหลักของ

ศาสนา หลักของศาสนาเริ่มบังคับมา เห็นใหม่ ถ้าเราเชื่อของหลักศาสนา เราเชื่อของศีลของธรรม เราจะบังคับใจของเรา

พลังงานที่มันใช้ไปโดยเปล่าประโยชน์ พลังงานที่มันใช้ไปที่ว่าเราได้เป็นมนุษย์สมบัติ มนุษย์สมบัตินี้มีค่ามากที่สุดเลย มีค่ามากที่สุดเพราะอะไร? เพราะมีกายกบใจ มีความคิด ปัญญา ของเราคิดแม้แต่ เห็นใหม่ ทำให้หัวใจของเราพ้นจากกรงขังของความคิดได้ พ้นไปจากกรงขังของความคิด ขณะที่เราคิดอยู่เราคิดแบบโลก แบบวิทยาศาสตร์นะคิดแบบโลก

คิดแบบโลกมันก็อยู่ในกรงขังของความคิด เห็นใหม่ ชั้น ๕ นี้เป็นกรงขังของความคิด เราคิดได้ขนาดนั้น แล้วเราก็คิดได้ด้วยความจำของเรา เราศึกษามาขนาดไหน คนมีปัญญามาก ศึกษา มาขนาดไหน มันก็คิดในกรอบของความคิดของตัวเองนั่นนะ

ถ้ามันคิดออกไปคืบขึ้นมาหน่อยหนึ่งก็เป็นพวกจินตมยปัญญา พวกนักประพันธ์ต่างๆ เขาใช้ ความประพันธ์ของเขา เขาคิดออกมา เขาเทียบเคียง เขาเขียนเป็นนวนิยายออกมา พวก นักวิทยาศาสตร์เขาคิดออกมาเป็นทางวิทยาศาสตร์ เขาคิดออกไป มันใช้จากสุดมยปัญญา คือ ข้อมูลเดิมที่โลกเขามีอยู่แล้ว แล้วค่อยยอคืบขึ้นไปด้วยจินตมยปัญญา

แต่ทำความสงบของใจ ของเราพระพุทธเจ้าสอนให้ทำความสงบของใจ ใจนี้ให้มีความ สงบของใจขึ้นมาก่อน พอมีความสงบของใจขึ้นมาก่อน แบบนักวิทยาศาสตร์นะ เขาทำอะไรกัน เขาต้องคิด เขาต้องตรึก ความตรึกของเขา เขาคิดใคร่ครวญ เขาคิดซ้ำๆ บ่อยๆ นั่นนะ คิดซ้ำคิดซาก คิดซ้ำคิดซาก ใจมันก็จะหมุนเวียนอยู่นั่น นั่นเป็นสมาธิโดยที่เขาไม่รู้ตัว

แล้วเขามีปัญญาขึ้นมา ทำไมเขามีปัญญาขึ้นมา อันนั้นไม่เป็นจินตมยปัญญาล่ะ? จินตมย ปัญญาเพราะเขาคิดในวัตถุ เขาคิดแต่เรื่องข้างนอก ภาวนามยปัญญา เห็นใหม่ เราทำความสงบของ ใจเข้ามา จากที่ว่ามันไม่มีเพื่อน ๒ พลังงานนี้ใช้ไปโดยเปล่าประโยชน์ พลังงานนี้เป็นพลังงาน หยุคนึง

พลังงานที่มันเคลื่อนที่ได้เร็วที่สุด เรื่องของหัวใจเคลื่อนที่ได้เร็วที่สุด คิดถึงอเมริกา คิดถึง โลกดวงจันทร์ ใครเคยไปดวงจันทร์มา คิดถึงจะถึงทันทีเลย ชั่วโมงที่เดียวนี้ ความเร็วของใจไปได้ รอบโลกธาตุ ไปได้ทั้งหมดเลย สิ่งที่เกิดขึ้นที่เร็วที่สุดแล้วจับให้มันหยุดนิ่งได้ พลังงานมันจะ เกิดขนาดไหน?

นี้สัมมาสมาธิ ความคิดนี้สัมมาสมาธิ มันจะเกิดตัวพองตัวใหญ่ตัวนี้ จนขนาดที่ว่าถ้าจิตที่ว่ามีปีติแปลกประหลาด ขนาดว่าจิตสงบจะเห็นตัวเองนี้หลุดออกไปนะ เห็นดวงใจหลุดออกไปจากตัว ไปเดินจงกรมอยู่บนอากาศนะ เห็นตัวเองหลุดออกไปนั่งสมาธิอยู่บนก้อนเมฆ อย่างนี้ก็มิแต่ถ้าส่วนใหญ่แล้ว ถ้ามันเป็นไม่ได้ มันสงบขึ้นมาให้มันสงบในหัวใจ พอใจมันสงบเข้ามา มันจะย้อนกลับเข้ามาภายในๆ

สิ่งที่เคลื่อนที่เร็วที่สุดแล้วมันหยุดนิ่ง สิ่งที่ยุดนิ่งมีพลังงานขนาดไหน นี่ถ้าคิดทางวิทยาศาสตร์ พลังงานมันจะเกิดขึ้นมามากเลย แล้วเราใช้พลังงานนั้นวนกลับมา

ถ้าเราคิดออกไปอย่างนี้มันจะเป็นจิตตมยปัญญาตลอดเลย เพราะอะไร? เพราะมันคิดในวงของขั้น ๓ วงของความคิดมันเป็นจิตตมยปัญญา แต่ถ้าภาวนามยปัญญา มันคิดออกไปนอกวงของความคิดเดิมใจ ความคิดของความคิดเดิมนี้เป็นขั้น ๓ ขั้นคือความคิด คือสุตมยปัญญา คือข้อมูลเดิม เราคิดตามข้อมูลเดิมมันก็ชำระข้อมูลเดิมไป เห็นใหม่ มันเป็นจินตะ เป็นจินตนาการต่อยอดขึ้นไปเป็นจินตนาการไป

แต่ถ้าเป็นภาวนามยปัญญาขึ้นมา มันจะไม่ใช้จินตนาการ มันหลุดออกจากจินตนาการออกไป พอหลุดออกจากจินตนาการออกไป ความคิดใหม่ขึ้นมา เห็นใหม่ ไม่มีตัวตนของเราเข้าไปเกี่ยวข้อง นี่ภาวนามยปัญญาเกิดขึ้นอย่างนั้น นี่หลักของศาสนา

ทำคนๆ นั้น ทำพลังงานที่ว่าสกปรกให้เป็นพลังงานสะอาดขึ้นมา ถ้าพลังงานอันนี้ความคิดนี้มันสะอาดขึ้นมา พลังงานตัวนี้มันสะอาดขึ้นมา พอสะอาดขึ้นมา ร่มเย็นเป็นสุขในหัวใจดวงนั้นก่อน ใจดวงนั้นจะร่มเย็นเป็นสุขมากเพราะพลังงานนี้มันสะอาดขึ้นมาแล้ว แล้วมันยังรู้วิธีการนะ สำคัญ ตรงนี้สำคัญมาก สำคัญว่าคนเคยทำมา คนเคยเห็นมา คนเคยปั้นสิ่งนั้น ทำศิลปะสิ่งต่างๆ แล้วปั้นมากับมือ เราทำขึ้นมาได้ของเรา

แต่อันนี้ก็เหมือนกัน เราทำใจของเราขึ้นมาได้ วิธีการ การกระทำขึ้นมา เราประสบการณ์มาตลอดมา ไอ้เหตุอันนี้ เหตุคืออริยสัจ เห็นใหม่ ความจริงที่อริยสัจ สัจจะเหนือกว่าสัจจะความจริงในโลกนี้ สัจจะความจริงในโลกนี้ สมมุติสัจจะ เห็นใหม่ การเกิดขึ้นมานี้ชั่วคราว อยู่กันด้วยความเป็นจริงชั่วคราว แล้วต้องบอบสลาย ต้องแปรสภาพไปทั้งหมดเลย นี่สมมุติสัจจะ

แล้วก็บัญญัติขึ้นมาเป็นอริยสัจจะ อริยสัจจะมันครอบคลุมมุตีสัจจะอีกทีหนึ่ง แล้วเราไปรู้ อริยสัจจะอันนั้น เห็นไหม อริยสัจจะนี้มันเป็นมรรคใจ เป็นเครื่องดำเนินไป เป็นวิธีการที่เราจะ ก้าวเดิน ที่จิตใจจะก้าวเดินพุ่งออกไป พอพุ่งออกไปอันนั้น จิตที่พุ่งออกไป ทำพลังงานสะอาด อันนั้น มันไม่ใช่อริยสัจ มันเหนืออริยสัจ แต่มันผ่านขั้นตอนอริยสัจ ตอนผ่านขั้นตอนอันนั้นคือ วิธีการที่เอามาสอนกันไง วิธีการที่บอกกับพวก ครูบาอาจารย์ที่ว่าพึ่งตนเองได้แล้ว ตนเป็นที่ พึ่งตนเองได้แล้วหนึ่ง แถมยังเป็นพึ่งคือบอกวิธีการกับสัตว์โลกต่างๆ ทั้งหลาย

ดูพลังงานของมนุษย์ เห็นไหม ดูพลังงานของครูบาอาจารย์สิ คนๆ หนึ่งสะสมบุญญาธิการ มาขนาดนั้น ต้องสะสมบุญญาธิการมาจนถึงจะมีความคิดในหัวใจ ความคิดที่ย้อนกลับมาในหัวใจ นี้ ถ้าเราไม่สะสมบุญญาธิการมา มันไม่เชื่อ

สิ่งที่ไม่เชื่อนี้แปลกประหลาดมหาศาลเลย สิ่งที่ไม่เชื่อนี้ไม่สามารถก่อรูปก่อร่างขึ้นมาได้ เลย สิ่งที่เชื่อขึ้นมา มันจะก่อรูปก่อร่างขึ้นมาในหัวใจได้ ความเชื่อนี้จะก่อรูปก่อร่างขึ้นมาในหัวใจ มันจะก่อร่างขึ้นมาเลย ก่อร่างขึ้นมันจะหันกลับมา มันจะทำได้

ถ้าทำไม่เชื่อมัน ไม่ก่อร่าง เหมือนกระแสน้ำ ถ้าเราไม่สร้างเขื่อนขึ้นมา เราไม่สามารถกักน้ำ ได้เลย ถ้าเราสร้างเขื่อนขึ้นมา ทำฝายทำเขื่อนขึ้นมา มันจะกักน้ำได้ ถ้าฝายกั้นน้ำได้น้อยหน่อย ถ้า เขื่อนกั้นน้ำได้มากหน่อย การกักน้ำนั้น เห็นไหม กับพลังงานที่มันใช้สูญเปล่า ให้เป็นประโยชน์ ขึ้นมากับเรา

นี่ความเชื่อเริ่มกักพลังงานขึ้นมา พลังงานนั้นขึ้นมาแล้วมันเห็นเอง คนขอให้ได้ พลังงานนี้มันสงบนิ่งก่อน มันจะมีความสุขขึ้นมามหาศาลนะ จากที่เราเห็นว่าเหว่มาก จากที่เราคิด มาก คิดจนวิตกวิจารณ์ะ จนเครียดคนะ แล้วมันหยุดนิ่งได้ ความหยุดนิ่งได้มันอึดเต็ม มันมีความสุข แล้วขั้นหนึ่ง แล้ววิปัสสนาเข้าไป ทำความสะอาดเข้าไป สิ่งนั้นสะอาดขึ้นมาอีกขั้นหนึ่ง แล้วสิ่งที่ สะอาดขึ้นมา มันเป็นพลังงาน (เทพสิ้นสุดเพียงเท่านี้)